

نمونه سوالات ، پاسخ فعالیت ها و تست های مطالعات اجتماعی نهم

(درس دهم)

(اوضاع اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی ایران در عصر صفوی)

- ۱- به چه دلیل در دوره صفویه شرایط مناسبی برای رونق زندگی اجتماعی و اقتصادی پدید آمد؟
به دلیل وجود حکومت مرکزی نیرومند و برقراری نظم و امنیت در سراسر کشور.
- ۲- جمعیت ایران در دوره صفوی حدود .. ۱۰ .. میلیون نفر تخمین زده می شود.
- ۳- بیشتر ساکنان ایران در دوره صفوی به تربیب چه کسانی بودند و به چه کاری اشتغال داشتند؟
روستائیان و کوچ نشینان بودند و به کار کشاورزی، دامداری و صنایع دستی اشتغال داشتند.
- ۴- با توجه به عقیده جهانگردان اروپایی وضع زندگی دهقانان ایرانی را با اروپائیان در دوره صفوی مقایسه کنید.
به عقیده جهانگردان اروپایی، از جمله شاردن، وضع زندگی دهقانان ایرانی به مراتب بهتر از وضع دهقانان در مناطق حاصلخیز اروپا بوده است.
- ۵- یکی از منابع عمده درآمد حکومت صفوی، .. مالیاتی .. بود که از کشاورزان و دامداران می گرفتند.
- ۶- در زمان صفویان حدود چند درصد از مردم در شهرها زندگی می کردند؟
الف) ۱۰ تا ۱۵ (*) ب) ۱۵ تا ۲۰ () ج) ۲۰ تا ۲۵ () د) ۲۵ تا ۳۰ ()
- ۷- بیشتر ساکنان شهرها را در دوره صفوی چه کسانی تشکیل می دادند؟
مقام های حکومتی، نظامیان، روحانیون، بازرگانان، پیشه وران و صنعتگران.
- ۸- در دوره صفوی نه تنها کشاورزی و دامداری بلکه .. صنایع .. ایران نیز شکوفا و پررونق بود.
- ۹- کدام محصولات در زمان صفویه از ایران به اروپا صادر می شد؟
خشکبار، پارچه های مخملی، ابریشمی و حریر و قالی های نفیس .
- ۱۰- کدام صنعت در دوره صفوی پررونق بود؟
صنعت بافندگی که با صنعت نساجی اروپا رقابت می کرد.

۱۱- شهرهای دارای کارگاه بافندگی در دوره صفویه را نام ببرید.

اصفهان، کاشان، یزد، مشهد، استرآباد (گرگان) و گیلان .

۱۲- مالکان اصلی بیشتر کارگاه های بافندگی در عصر صفوی چه کسانی بودند؟

الف) بافندگان () ب) شاه و اعضای خاندان (*) ج) پیشه وران () د) بازرگانان ()

۱۳- صنعتگران دوره صفوی در چه صنعتی پیشرفت کرده بودند؟

صنایع کاشی، چینی، چرم، جواهر، رنگ، صابون، و جنگ افزارهای سستی از قبیل شمشیر و کمان.

۱۴- دلایل رونق تجارت داخلی و خارجی در دوره صفویه چه بود؟

یکپارچه بودن سرزمین ایران و وجود نظم و امنیت در سراسر کشور.

۱۵- کدام گزینه از باشکوه ترین بازارهای دوره صفوی در اصفهان بود؟

الف) بازار بزرگ () ب) بازار چهار باغ () ج) بازار قیصریه (*) د) بازار وکیل ()

۱۶- کدام پادشاه صفوی برای گسترش تجارت خارجی به شرکت های اروپایی اجازه فعالیت در ایران را داد؟

الف) شاه عباس اول (*) ب) شاه اسماعیل () ج) شاه تهماسب () د) شاه سلطان حسین ()

۱۷- شاهان صفوی، بخصوص .. **شاه عباس اول**..، برای گسترش تجارت کوشش بسیار کردند.

۱۸- پرسودترین کالای صادراتی ایران در دوره صفویه چه بود؟ و در انحصار چه کسی قرار داشت؟

صادرات ابریشم بود و در انحصار شاه عباس قرار داشت.

۱۹- سه عامل گسترش تجارت در عصر صفوی را بیان کنید.

۱- ایجاد امنیت توسط حکومت صفوی.

۲- توسعه راه های ارتباطی و ساختن کاروانسراها. ۳- رابطه سیاسی بین ایران و کشورهای دیگر.

۲۰- سه منبع عمده در آمد حکومت صفوی را ذکر کنید. مالیات، عوارض و تجارت و صادرات.

۲۱- در دوران حکومت صفویه معماران و مهندسان شهرساز ایرانی چه آثاری را ساختند؟

مسجدها، مدرسه ها، کاخ ها، پل ها و کاروانسراهای عظیم و باشکوه.

۲۲- در دوره صفویان برای گسترش علم و آموزش آن چه اقداماتی انجام شده بود؟

در این دوره تعلیم و تربیت مورد توجه بسیار بود و فعالیت های زیاد و مؤثری در این زمینه صورت گرفت. پادشاهان و مقام های کشوری و لشکری، مدرسه ها و کتابخانه های عظیمی به ویژه در پایتخت های صفوی ساختند و اموال و املاک بسیاری را وقف آنها کردند.

۲۳- در دوره صفوی بیشتر به چه علمی توجه می شد؟

به علوم و معارف دینی مانند تفسیر، فقه و حدیث بسیار توجه می شد. دیگر شاخه های علوم مانند طبیعیات (علوم تجربی)، ریاضیات، ادبیات، فلسفه، طب و نجوم نیز تدریس می شدند اما زیاد فراگیر و مورد توجه نبودند.

۲۴- عالمان و فیلسوفان دوره صفوی را نام ببرید.

میرداماد، ملاصدرا، شیخ بهائی و علامه محمدباقر مجلسی.

۲۵- در دوره صفوی چه دلیل شعر و ادبیات فارسی پر رونق نبود؟

به سبب کم توجهی پادشاهان به شاعران.

۲۶- در دوره صفویه علم تاریخ مورد توجه قرار داشت. صحیح(*) غلط ()

۲۷- رشته های هنری دوره صفوی را نام ببرید.

نقاشی، خوشنویسی، کتاب آرایی و خاتم کاری.

۲۸- در دوره صفوی مردم چه جشن ها و آئین هایی را برگزار می کردند؟ در آن زمان مردم علاوه بر نوروز و دیگر

جشن های باستانی، اعیاد اسلامی مانند قربان، فطر و غدیر را نیز گرامی می داشتند.

۲۹- در زمان صفویه آئین سوگواری امام حسین (ع) به چه صورت برگزار می شد؟

آئین سوگواری به طور گسترده در سراسر کشور به شیوه روضه خوانی، سینه زنی و تعزیه برگزار می شد.

۳۰- برپایی جشن ها و آئین ها چه تأثیری بر مردم داشت؟ تأثیر مهمی در افزایش همدلی و هم بستگی مردم داشت.

۳۱- مراسم جشن و شادی در عصر صفوی را با روزگار کنونی از جنبه های مختلف (شیوه برگزاری، محل جشن و ...)

مقایسه کنید.

در زمان صفوی جشن ها و مراسم معمولاً در مکانهای عمومی انجام می شد و مردم در کنار هم به شادمانی می پرداختند.

اما در حال حاضر این مراسم در مکانهای عمومی برگزار نمی شود و مردم شادی خود را کمتر با دیگران قسمت می کنند

سوالات درس ۱۰ پایه ی نهم

اوضاع اجتماعی ، اقتصادی ، علمی و فرهنگی ایران

- ۱- چرا در دوران صفویه شرایط مناسبی برای رونق زندگی اجتماعی و اقتصادی پدید آمد؟ به دلیل : ۱- وجود حکومت مرکزی نیرومند ۲- برقراری نظم و امنیت در سراسر کشور .
- ۲- بیشترین ساکنان ایران در دوره صفوی به ترتیب چه کسانی بودند ؟ و به چه کارهایی اشتغال داشتند؟ روستاییان و کوچ نشینان به ترتیب بیشترین ساکنان ایران را تشکیل می دادند . همچون گذشته ، کوچ نشینان به دامداری و صنایع دستی و روستاییان به کشاورزی و صنایع دستی اشتغال داشتند.
- ۳- به عقیده ی جهانگردان اروپایی وضع زندگی دهقانان ایرانی در مقایسه با اروپایی چگونه بود ؟ به مراتب بهتر از وضع دهقانان در مناطق حاصلخیز اروپا بوده است .
- ۴- بیشتر شهرنشینان در دوره صفوی چه کسانی بودند ؟ شهرنشینان بیشتر مقام های حکومتی ، نظامیان ، کارکنان اداره ها ، روحانیون ، بازرگانان ، پیشه وران ، صنعتگران و کارگران بودند .
- ۵- کدام محصولات ایران در دوره صفوی به کشورهای همسایه و برخی کشورهای اروپایی صادر می شد؟ خشکبار ، پارچه های مخملی ، ابریشمی و حریر و نیز قالی های نفیس صادر می شد .
- ۶- بافندگان ایرانی در دوره صفوی چه چیزهایی تولید می کردند ؟ انواع پارچه ، قالی و قالیچه .
- ۷- در دوره شاه عباس اول ، کارگاه های بافندگی در چه شهرهایی وجود داشت ؟ اصفهان ، کاشان ، یزد ، مشهد استرآباد ، گیلان
- ۸- صنعتگران ایرانی در چه صنایعی پیشرفت کرده بودند ؟ در صنایع کاشی ، چینی ، جرم ، جواهر ، رنگ ، صابون و جنگ افزارهای سنتی از قبیل شمشیر و کمان .
- ۹- در عصر صفوی به چه دلایلی تجارت داخلی و خارجی پر رونق بود؟(سه عامل تجارت) یکپارچه بودن سرزمین ایران - وجود نظم و امنیت در سراسر کشور - ایجاد راه ها و کاروانسراها .
- ۱۰- سه منبع عمده درآمد حکومت صفوی را ذکر کنید؟ مالیات - عوارض - تجارت و صادرات بعضی از کالاها .
- ۱۱- در عصر صفوی معماران و مهندسان شهر ساز ایرانی چه آثاری را ساختند؟ معماران و مهندسان شهرساز ایرانی مسجدها ، کاخ ها ، پل و کاروانسراهای عظیم و با شکوهی ساختند و در تزیین آنها انواع هنرها را بکار بردند .

۱۲- صفویان برای رشد علم و گسترش آموزش چه اقداماتی انجام دادند ؟ پادشاهان ، مقام های کشوری و لشکری و دیگر بزرگان ، مدرسه ها و کتابخانه های عظیمی به ویژه در پایتخت های صفوی ساختند و اموال و املاک بسیاری را وقف آنها کردند . تعداد زیادی از طالبان علم و دانش در این مراکز مشغول تحصیل بودند . در آن زمان به علوم و معارف دینی امند تفسیر ، فقه و حدیث بسیار توجه می شد .

۱۳- از جمله فیلسوفان نامدار و عالمان بزرگ روزگار صفوی چه کسانی بودند ؟ میرداماد و ملاصدرا از جمله فیلسوفان نامدار و شیخ بهایی و علامه محمد باقر مجلسی از عالمان بزرگ آن روزگار بودند .

۱۴- چرا در دوره صفوی شعر و ادب فارسی پر رونق نبود ؟ به سبب کم توجهی پادشاهان به شاعران . اما علم تاریخ مورد توجه قرار داشت .

۱۵- رشته های هنری دوره ی صفوی کدامند ؟ نقاشی ، خوشنویسی ، کتاب آرایی و خاتم کاری .

۱۶- در دوره ی صفوی مردم چه جشن هایی را گرامی می داشتند ؟ علاوه بر نوروز و دیگر جشن های باستانی ، اعیاد اسلامی مانند قربان ، فطر و غدیر را نیز گرامی می داشتند .

۱۷- در دوره صفوی آیین سوگواری امام حسین (ع) به چه شیوه هایی برگزار می شد ؟ به شیوه ی روضه خوانی ، نوحه سرایی ، مرثیه خوانی ، سینه زنی و تعزیه ربگزار می شد .

۱۸- برپایی جشن ها و آیین ها در دوره صفوی چه تأثیری داشت ؟ افزایش همدلی و هم بستگی مردم .

* - جمعیت ایران در دوره صفویه حدود میلیون نفر تخمین زده می شود . (۱۰)

* - یکی از منابع عمده ی در آمد حکومت صفوی بود که از کشاورزان و دامداران می گرفتند . (مالیات)

* - در دوره صفویه حدود تا درصد ایرانیان در شهرها زندگی می کردند . (۱۵ - ۱۰)

* - در عصر صفوی نه تنها کشاورزی و دامداری بلکه ایران نیز شکوفا و پر رونق بودند . (صنایع)

* صنعت یکی از صنایع پر رونق ایران در دوره صفوی بود که با صنعت نساجی اروپا رقابت می کرد . (بافندگی)

* شاهان صفوی به خصوص برای گسترش تجارت کوشش بسیار کردند . (شاه عباس اول)

* یکی از با شکوه ترین بازارها در عصر صفوی ، بازار بود . (قیصریه ی اصفهان)

* یکی از منابع در آمد حکومت صفوی ، بود که از کاروان های تجاری گرفته می شد . (عوارضی)

* شاهان صفوی مخصوصاً برای گسترش تجارت خارجی به شرکت های اروپایی اجازه داد تا فعالیت کنند . (شاه عباس اول)

* صادرات که پر سودترین کالای صادراتی بود در انحصار قرار داشت . (ابریشم - شاه عباس اول)

پاسخ فعالیت های مطالعات پایه نهم

فعالیت ۲ - صفحه ۶۷

۱- امنیت و آرامش ثبات سیاسی که بازرگانان احساس امنیت داشتن

۲- برقراری رابطه سیاسی با دنیا

۳- یکسان سازی واحدهای اندازه گیری

۴- ایجاد راه ها

فعالیت ۳ - صفحه ۶۶

تجارت مالیات صنایع مختلف مثل ریسندگی و بافندگی، دریافت عوارض از کاروان های تجاری

فعالیت ۴ - صفحه ۶۹

۱- جشنهای امروز چون تجملاتی شده به سنت ضربه زده

۲- در گذشته جشنها در مکان های عمومی بود و همه اقشار به مساوی لذت میبردند

۳- بسیار ساده و بی آرایش بوده و مردم در ارتباط اجتماعی باهم بودن

سوالات تستی مطالعات پایه نهم

۱. از جمله فیلسوفان نامدار دوره ی صفویه چه کسی بود؟

- (۱) شیخ بهایی (۲) علامه مجلسی (۳) میرداماد (۴) علامه طباطبایی

۲. در دوران صفویه به چه دلیل شرایط مناسبی برای رونق زندگی اجتماعی و اقتصادی پدید آمد؟

- (۱) وجود حکومت مرکزی نیرومند (۲) برقراری نظم و امنیت (۳) یکپارچه بودن سرزمین ایران (۴) ۱ و ۲

۳. کدام پادشاه صفوی برای گسترش تجارت خارجی به شرکت های اروپایی اجازه فعالیت داد؟

- (۱) شاه اسماعیل (۲) شاه عباس اول (۳) شاه تهماسب (۴) شاه سلطان حسین

۴. یکی از صنایع پر رونق ایران در دوره ی صفوی چه بود؟

- (۱) کاشی کاری (۲) نقره کاری (۳) بافندگی (۴) منبت کاری

۵. بیشترین ساکنان ایران را در دوره ی صفوی چه کسانی تشکیل می دادند؟

- (۱) روستاییان (۲) شهرنشینان (۳) کوچ نشینان (۴) ۱ و ۳

۶. کدام گزینه درست نیست؟

۱. وضع زندگی دهقانان ایرانی در دوره صفویه به مراتب بهتر از وضع دهقانان اروپایی بود.

۲. جمعیت ایران در دوره صفوی حدود ۱۵ میلیون نفر تخمین زده شده است.

۳. در دوره صفوی شهر و شهرنشینی در ایران رونق گرفت.

۴. یکی از منابع عمده درآمد حکومت صفوی مالیات بود.

۷. کدام مورد از محصولات صادراتی ایران به کشورهای همسایه و اروپایی در زمان صفوی نبود؟

- (۱) خشکبار (۲) پارچه (۳) سنگ های قیمتی (۴) قالی

۸. کدام گزینه از عوامل گسترش تجارت داخلی و خارجی در عصر صفوی نیست؟

(۱) نظم و امنیت در سراسر کشور (۲) یکپارچه بودن سرزمین ایران

(۳) پیشرفت های علمی و فرهنگی (۴) ایجاد راه ها و کاروانسراها

۹. پر سودترین کالای صادراتی در دوره صفوی چه بود؟

- (۱) ابریشم (۲) قالی (۳) محصولات کشاورزی (۴) سنگ های قیمتی

۱۰. کدام گزینه درست نیست؟

۱. در دوره صفویه حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد ایرانیان در شهرها زندگی می کردند.

۲. در دوره صفویه یکی از با شکوه ترین بازارها، بازار قیصریه ی اصفهان بود.

۳. در دوره صفویه به سبب توجه خاص پادشاهان به شاعران، شعر و ادب فارسی پر رونق بود.

۴. یکی از منابع درآمد حکومت صفوی، عوارضی بود که از کاروان های تجاری گرفته می شد.

۱۱. بیشترین جمعیت ایران در عصر صفویه را کدام گروه تشکیل می دادند؟

- (۱) شهرنشینان (۲) کوچ نشینان (۳) پایتخت نشینان (۴) مهاجران

۱۲. کدام گزینه از دلایل رونق تجارت در ایران نیست؟

- (۱) شبکه وسیع راه ها (۲) کاروانسراهای رایگان (۳) امنیت راه ها (۴) رقابت ایران با اروپا در نساجی

۱۳. پرسودترین کالای صادراتی ایران در زمان شاه عباس صفوی چه بود؟

- (۱) ابریشم (۲) قالی و قالیچه (۳) صنایع کاشی (۴) چرم

۱۴. در کدام گزینه به ترتیب نام دو تن از فیلسوفان و عالمان بزرگ عصر صفوی آمده است؟

- (۱) میرداماد، علامه حلی (۲) میرعماد، علامه مجلسی (۳) شیخ بهایی، امام قلی خان (۴) ملاصدرا، محمد باقر مجلسی

۱۵. کدام رشته در عصر صفوی چندان مورد توجه قرار نگرفت و رونق نیافت؟

- (۱) معماری (۲) ادبیات (۳) طب (۴) کتاب آرایی

۱۶. کدام گزینه از باشکوه ترین بازارهای عصر صفوی در اصفهان است؟

- (۱) بازار بزرگ (۲) بازار چهار باغ (۳) بازار وکیل (۴) بازار قیصریه

۱۷. کدام گزینه درباره اوضاع علمی و فرهنگی عصر صفویه صحیح نیست؟

۱. در آن دوران افراد زیادی به ثبت و نگارش وقایع تاریخی می پرداختند.
۲. پادشاهان و مقام های لشکری و کشوری، اموال و املاک بسیاری را وقف علم کردند.
۳. طبیعیات و ریاضیات بسیار فراگیر و مورد توجه دانشمندان آن دوره بود.
۴. مدرسه ها و کتابخانه های عظیم، بیشتر در پایتخت های صفوی ساخته می شد.

۱۸. مالکان اصلی بیشتر کارگاه های بافندگی ایران در عصر صفویه چه کسانی بودند؟

- (۱) بازرگانان (۲) خاندان شاه (۳) بافندگان (۴) پیشه وران

۱۹. جمعیت ایران در عصر صفوی حدود چند میلیون نفر تخمین زده می شد و حدود چند درصد این جمعیت شهرنشین بودند؟

- (۱) ۱۰ میلیون نفر، ۱۰ تا ۱۵ درصد (۲) ۱۵ میلیون نفر، ۱۰ تا ۱۵ درصد
(۳) ۱۰ میلیون نفر، ۱۵ درصد (۴) ۱۵ میلیون نفر، ۱۰ درصد

۲۰. برپایی جشن ها و آیین ها در عصر صفوی چه تاثیری داشت؟

- (۱) جذب گردشگران اروپایی (۲) بروز ذوق و استعداد هنری ایرانیان
(۳) رونق کسب و کار در ایام جشن ها (۴) افزایش همدلی و هم بستگی مردم

۲۱. از منابع مهم درآمد حکومت صفوی کدام مورد است؟

- (۱) مالیات کشاورزان (۲) مالیات دامداران (۳) عوارض کاروان های تجاری (۴) همه موارد

۲۲. کدام صنعت از صنایع پرونی ایران در دوره صفوی بود؟

- (۱) چرم سازی (۲) کاشی (۳) نساجی (۴) رنگ

۲۳. کدام هنر از رشته های هنری دوره صفوی نمی باشد؟

- (۱) کتاب آرایی (۲) نگارگری (۳) خاتم کاری (۴) خوشنویسی

۲۴. در دوره صفویه کوچ نشینان به چه کاری مشغول بودند؟

- (۱) کشاورزی و قالی بافی (۲) صنایع دستی و کشاورزی (۳) دامداری و قالی بافی (۴) دامداری و صنایع دستی

۲۵. جهانگردی مانند شاردن، وضع زندگی کدام طبقه را به مراتب بهتر از اروپاییان می داند؟

- (۱) دهقانان (۲) بازرگانان (۳) پیشه وران (۴) صنعتگران

۲۶. کدام یک از کالا های زیر، از صادرات ایران در دوره صفویه نبوده است.

- (۱) خشکبار (۲) قالی (۳) پارچه های ابریشمی (۴) زعفران

۲۷. بازار قیصریه از با شکوه ترین بازار های دوره صفویه در کدام شهر بود؟

- (۱) قزوین (۲) شیراز (۳) اصفهان (۴) یزد

۲۸. کدام یک از موارد زیر، از دلایل رونق تجارت در دوره صفویه نمی باشد؟

- (۱) وجود نظم و امنیت (۲) وجود راه ها و کاروان سراها (۳) یکپارچه بودن سرزمین ایران (۴) حضور بازرگانان اروپایی در ایران

۲۹. در کدام یک از شهر های زیر، مراکز بافندگی وجود نداشت؟

- (۱) مشهد (۲) کاشان (۳) یزد (۴) کرمانشاه

۳۰. شاردن در سفر نامه خود، منشاء و منبع درآمد مردم کاشان را چه می داند؟

- (۱) کارگاه های ابریشم بافی و هنر نقره کاری (۲) کارگاه های کلیم بافی و قالی بافی (۳) کارگاه های شیشه گری و سفال گری (۴) کارگاه های ساخت جنگ افزار های سنتی

۳۱. به کدام یک از علوم زیر، در دوره صفویه بسیار توجه می شد؟

- (۱) ریاضیات (۲) طب و نجوم (۳) ادبیات (۴) فقه و حدیث

۳۲. از علمای دوره صفویه که از شیعیان بعلبک بود؟

- (۱) میرداماد (۲) محمدباقر مجلسی (۳) شیخ بهایی (۴) ملاصدرا

